

Eestikeelseid anatoomilisi oskussõnu.

Et praegu on meil suur vajadus eestikeelsete anatoomiliste oskussõnade järele, siis olen valmivast üldisest arstiteaduslikust oskussõnastikust neid välja noppinud esialgseks avaldamiseks „Eesti Arstis“. Kõik need oskussõnad on 8 aasta jooksul mitmel ja mitmel korral kaalutletud nii sisult kui keelepõhimõtteilt Ülikooli lektori hr. J. V. Veski lähemal kaasabil. Zooloogia oskussõnade komisjonis (hr. prof. H. Riikojä ja hr. J. V. Veski) on kooskõlastatud need oskussõnad, mis osutuvad enam-vähem ühiseiks arstiteadusele ja zooloogiale.

Uusi eestikeelseid oskussõnu on püütud luua nii, et nad väljendaksid võimalikult täpsamalt ladinakeelsete oskussõnade sisumõistet, ning et iga eestikeelne oskussõna oleks ainult ühe mõiste tõlgitsemiseks. Kui näiteks enne üks eestikeelne sõna „koobas“ oli mitme ladinakeelse sõna (*atrium, cavum, ventriculus* jne.) väljenduseks, siis nüüd on kinnistatud igale ladinakeelsele sõnale oma eestikeelne erisõna: koobas, õõs, vatsake jne.

Eestikeelsete anatoomiliste oskussõnad on rakendatud mõistete nimetamiseks sama järjekindlusega, nagu ladinakeelsed Baaseli nomenklatuuri järele. Kui näiteks „*ventriculus cerebri*“ on „aju vatsake“, siis „*ventriculus cordis*“ on ka „südame vatsake“, ehkki saksa keele järele on meil harjutud ütleva „südamekamber“ (all esinevais sõnus on sõna „kamber“ tarvitata ainult seal, kus ka Baaseli nomenklatuuri järele on kinnistatud „*camera*“ — *camera oculi* = silmakamber). Mitmedki uued eestikeelsed oskussõnad on paistnud alul võõrainana, kuid peale nende tarvituselevõtmist on nad pea kodunenud.

Siiamaale meie oskuskeele arendamisjärgus tarvitatakse väga paljude erimõistete tõlgitsemiseks mitmesuguseid eestikeelseid oskussõnu, milline asjaolu on teatavaks raskuseks nii akadeemilisel töö kui ka arstide tegeluses. Väga soovitav on, et nüüd kõige vähemalt eestikeelsete anatoomiliste oskussõnade tarvitamine kujuneks ühtlaseks.

A. Valdes.

Märkide seletus.

| püstkriips sõna lõpus näitab, et see sõna tarvitatakse ühenduses (mitte lahus) sõnaga, mis peab liitumisel temale järgnema. Näide: kukla| (= *occipitalis*) — kuklaluu (= *os occipitale*).

* tähtmärk sõna järel osutab, et see sõna järgnevais liit-oskussõnus, kus ta peaks korduma, on välja jäetud ruumi säästmiseks.

{ } laineliste sulgude vahele on võetud tähega (*) märgistatud sõnade rühmas need oskussõnad, mis erinevad korduva eestikeelse sõna poo'est.

() ümmarsulgudes leiduvad mõistet täiendavad või selgitavad sõnad ja ka vähem soovitavad oskussõnad.

[] nurksulgudes on tähendatud mõnede sõnade genetiivi ja partitiivi või ka mõne teise muute vormid. Näide: faalanks [-i, -it, faalanksid] — tähendab: genet. (selle) faalanksi, partit. (seda) faalanksiit.

A.

abdomen kõht, alkeha.
abdominalis kõhu|.
aberrans hälbiv.
accessorius lisa|.
acervulus cerebri ajuliiv.
acetabulum puusanapp [napa, nappa].

acinus (näärme)mull, sagarik.
acromion õlanukk.
*aditus** juurdekäik*: *ad antrum* juurdekäik trummikoopasse; *ad aquaeductum cerebri* juurdekäik aju-veejuhasse; *glottidis* hääleaparaad|-; *laryngis* kõri|-; *orbitae* silmaaugu|-; *pelvis* vaagna|.

adminiculum tugevustamisside.
*ala** tiib* [tiiva, -a]: *cinerea* hall; *lobuli centralis* keskesagariku-; *nasi* nina; *ossis ilei* niudelu-; *ossis sphenoidalis (magna, parva)* (suur, väike) kiilluu-; *wulvae cerebelli* ajukese-nibu-; *vomeris* sahkluu-.
albus valge.
alveolaris alveolaarne, sombu | (sombule kuuluv), sombune, sombus | (sombuga varustatud).
*alveolus** somp* [sombu, -u]: *dentalis* hamba; *pulmonis* kopsu.
amphiarthrosis pingul-liiges.
*ampulla** ampull* [-i], kupal* [kupla, -t]: *ductus deferentis* seemnejuha-; *ductus lacrimalis* pisarajuha-; *membranacea* kilene; *ossea* luune; *recti* pärasoole-, *tubae uterinae* emakatõrve-, munajuha-.
amygdala mandel, mandelnääre.
anastomosis anastomoos [-i], (soonte, erkude) ühend.
angularis nurga.
*angulus** nurk*: *cartilaginis thyreoideae* kilpkõhre-; *costae* roide; *infrastrernalis* rinnakualune; *mandibulae* alalõua-; *oculi* silma; *oris* suu; *pubis* häbeme; *pyramidis* püramiidi; *scapulae* abaluu-; *sterni* rinnaku.
*ansa** silmus*: *hypoglossi* keealulase ergu; *lenticularis* lääktuumaa-; *peduncularis* ajubarre-.
anterior ees, eesmine.
antebrachium küünarvars [varre, -vart].
antherix (kõrva) vastaspalistus.
antrragus (kõrva) vastasnukk.
*antrum** koobas*: *cardiacum* maolävis-; *Higmmori* Highmor'i; *mastoideum* nibujätke-; *pyloricum* maolukuti-; *tympanicum* trummi.
*anulus** võru*: *conjunctivae* sidekesta-; *femoralis* reie; *fibrocartilagineus* kiudkõhr; *fibrosus* kiud; *haemorrhoidalis* pärasoole-; *inguinalis* kubeme; *iridis* vikerkesta-; *tendineus* kõõlus; *tympanicus* trummi; *umbilicalis* naba; *urethralis* kusiti.
anus pära [päraku].
*aorta** aort* [aordi, -i], pea-tuiksoon*: *abdominalis* kõhu; *ascendens* ülenev; *descendens* alanev; *thoracalis* rinnaku-.
*apertura** avaus*: *aquaeductus vestibuli (externa, interna)* (välimine, sisemine) esikuveejuha-; *canaliculi cochleae* tigukanalikese-; *canaliculi tympanici* trummikanalikese-; *pelvis* vaagna-; *piriformis* pirnja, kolju nina-; *sinus sphenoidalis* põhiluu-urke; *thoracis* rindkere-; *tympnica canaliculi chor-*

dae keelikukanalikese trummi; *valvulae coli* jãmesooleklapi-; *ventriculi quarti (lateralis, medialis)* (kõlgmine, keskmine) neljanda vatsakese.
apex tipp; ots. *a. cordis* südametipp.
a. linguae keeleots. *a. nasi* ninaots.
a. palellae põlvekedra-tipp. *a. pulmonis* kopsutipp. *a. radices dentis* hamba-juure-tipp. *a. unguis* küüneots.
*aponeurosis** aponeuroos*; *kilekõõlus**; *lumbodorsalis* nimmeselja-; *palmaris* pihu-; *plantaris* talla-.
*apparatus** aparaat*, elundkond*: *derivatorius* derivatoorne, ärajuhete-; *digestorius* seede; *lacrimalis* pisara-; *respiratorius* hingamine; *urogenitalis* kusesugu-.
*appendix** ripik*: *epididymidis* munandimanuse-; *epiploica* kelme; *testis* munandi; *vesiculosa* põis.
*aquaeductus** veejuha*: *cerebri* aju; *vestibuli* esiku.
arachnoidea ämblikuvõrk-kelme.
arbor vitae elupuu.
arcuatus kaar.
*arcus** kaar*: *aortae* aordi; *atlantis* kandelüli-; *axillaris* kaenla; *costarum* roiete; *dentalis* hammas; *glossopalatinus* keele-suulae; *hypoglossi* keealulase ergu; *lumbocostalis* nimmeroide; *lymphaticus manus* käemahla; *palatinus* suulae; *pharyngopalatinus* neelu-suulae; *plantaris* talla; *pubis* häbeme; *spiralis* spiraal, keerits; *superciliaris* silmakulmu-; *tarsus* laukõhre-soon; *tendineus* kõõlus; *terminalis* lõpp; *venosus* veen, tõmbsoon-; *vertebrae* lüli; *volaris* pihkmine; *zygomatiacus* sarna.
*area** väli*: *acustica* kuulmis; *cochleae* tigu; *cribrosa* sõel; *gastrica* mao; *germinativa* loote, idu; *interpleurica* pleuradevaheline, rinnakelmetevaheline; *nervi facialis* näoergu-; *parolfactoria* haistmikukõrvane; *pericardiaca* südamepauna-; *striata* jutt; *thymica* harknäärme-; *vestibularis* esiku.
areola mammae nibuväli.
*arteria** arter* [-i, -it], tuiksoon*: *acetabuli* puusanapa-; *alveolaris* sombu; *angularis* silmanurga-; *anonyma* — nimetu; *appendicularis* ussjätke-; *arciformis* kaarekujuline; *arcuata* kaar; *auditiva* kuulmis; *auricularis* kõrva; *axillaris* kaenla-; *basilaris* põhimiku; *brachialis* õlavarre-; *bronchialis* bronhiaal, kopsutoru-; *buccinatoria* põse; *carotis* une; *ca-*

rotis communis ühine une|; *centralis retinae* võrkkesta keske|; *cerebelli* ajukese|; *cerebri* aju|; *cervicalis* kaela-|; *chorioidea* kõldpõimiku-|, soonpõimiku-|; *ciliaris* rips|; *circumflexa* ümbritsev|; *clitoridis* kōdistil|; *cochleae* tigu|; *coeliaca* sisuse|; *colica* käärsoole-|; *collateralis* kollateraalne, kaas-|; *comes nervi* ergu saate|; *comitans* saate|; *communicans* ühestav|; *conjunctivalis* sidekesta-|; *coronaria* pärg|; *corticalis* koore|; *costolumbalis* roidenimme-|; *cricothyreoidea* sörmus-kilpkõhre|; *cystica* sapipõie-|; *defferentialis* seemnejaha-|; *digitalis* sõrme|; *dorsalis* selgmine|; *epigastrica* ülakõhu-|; *episcleralis* episkleraal|; *ethmoidalis* sõelluu-|; *femoralis* reie|; *frontalis* otsmik|; *gastrica* mao|; *gastrooduodenalis* maokaksteistsõrmiku-|; *gastroepiploica* maorasviku-|; *genu* põlve|; *glutaea* tuhara-|; *haemorrhoidalis* pärasoole-|; *helicina* väänel|; *hepatica* maksa-|; *hyaloidea* klaaskeha-|; *hypogastrica* alakõhu-|; *jejunalis* tühisoolet-|; *ilea* niudesoole-|; *ileocolica* niude-käärsoole|; *iliaca* niude|; *iliolumbalis* niude-nimme|; *infraorbitalis* silmakoopa-alune|; *intercostalis* roietevaheline|; *interossea* luudevaheline|; *labialis* huule|; *lacrimalis* pisara-|; *laryngea* kõri|; *lienas* põrna-|; *lingualis* keele|; *lumbalis* nimme|; *malleolaris* päksi|; *mammaria* nisa-|; *masseterica* mälumislihase-|; *maxillaris* ülalõua-|; *mediana* keskpidine|; *mediastinalis* keskseinandi-|; *meningeae* ajukelme-|; *mentalis* lõuatsi-|; *mesenterica* keskme|; *metacarpea* kämbla-|; *metatarsae* põialaba-|; *musculophrenica* lihase-vahelihase|; *nasalis* nina-|; *nutricia* toite|; *obturatoria* toppuri|; *occipitalis* kukla-|; *oesophagea* söögitoru-|; *omphalomesenterica* nabakeskme-|, rebu|; *ophthalmica* silma-|; *ovarica* munasarja-|; *palatina* suulae-|; *palpebralis* silmalau-|; *pancreaticoduodenalis* kõhunäärme-kaksteistsõrmiku|; *perforans* läbistaja-|; *pericardiophrenica* südamepauna-vahelihase|; *perinei* lahkliha|; *peroneae* pindluu-|; *pharyngeae* neelu|; *phrenica* vahelihase-|; *plantaris* talla-|; *poplitea* kindra-|; *princeps pollicis* pöidla pea-|; *profunda* süva|; *pubenda* häbeme|; *pulmonalis* kopsu|; *radialis* radiaal|, kodara-|; *recurrens* tagasikulgev|; *renalis* neeru|; *sacralis* ristluu-|; *scrotalis* munandi|; *sigmoidea* S-käärsoole|; *spermatica* seemne|;

sphenopalatina kiil-suulae|; *spinalis* seljaaju-|; *subclavia* rangluu-alune|; *sublingualis* keelealune|; *submental* lõuatsialune|; *subscapularis* abaluu-alune|; *supraorbitalis* silmakoopa-|; *suprarenalis* neerupealise-|; *suralis* sääremarja-|; *tarsae* põiapära-|; *temporalis* oimu|; *terminalis* lõpp-|; *testicularis* munandi|; *thoracalis* rinna-|; *thoracoacromialis* rinna-õlanuki|; *thoracodorsalis* rinna-selja|; *thymica* harknäärme-|; *thyreoidea* kilpnäärme-|; *tibialis* sääreluu-|; *transversa* risti|; *tympunica* trummi|; *utnaris* küünra-|; *umbilicalis* naba-|; *urethralis* kusiti|; *uterina* emaka-|; *vaginalis* tupe|; *vertebralis* lüli|; *vesicalis* põie|; *vestibuli* esiku|.

arteriola arteriool [-i, -j], tuiksooneke.
arthrodia vabaliges.

*articulatio** liiges* [-e, -t]: *acromioclavicularis* õlanuki-rangluu|; *atlantoepistrophica* kande-pöördelüli|; *atlantooccipitalis* kandelüli-kukla|; *calcaneocuboidea* kand-kuupluu|; *capituli costae* roidepähiku-|; *carpometacarpea* randme-kämbla|; *cochlearis* tigu, kruvi|; *composita* liit|; *costotransversaria* roide-ristijatke|; *costovertebralis* roide-lüli|; *coxae* puusa|; *cubiti* küünra|; *digitorum manus, pedis* sõrme, varba|; *ellipsoidea* ellipsoidne, munajas|; *genu* põlve|; *hallucis* suurvarba|; *humeri* õla|; *humero-radialis* õlavarre-kodarluu|; *humero-ulnaris* õlavarre-küünarluu|; *interchondralis* kõhredevaheline|; *interphalangea* sõrme-lülidevaheline|; *mandibularis* lõua|; *manus* käe|; *metacarpophalangea* kämbla-sõrmelüli|; *pedis* põia|; *radio-carpea* kodarluu-ruseme|; *radioulnaris* kodar-küünarluu|; *sacroiliaca* ristniudeluu|; *sellaris* rübi|; *simplex* liht|; *sphaeroidea* kera|; *sternoclavicularis* rinnaku-rangluu|; *sternocostalis* rinnaku-roide|; *talocalcanea* kontsa-kanna|; *talocruralis* kontsa-sääre|; *trochoidea* ratas|.

ascendens ülenev.

asper kare.

atlas kandelüli, atlas.

atrium koda.

auricula kõrvaleht. *a. cordis* südamekõrv.

axilla kaenal; õla.

B.

*basis** põhimik*: *cerebri* aju|; *cordis* südame|; *cranii* kolju|; *mandibulae* alalõua|; *pedunculi* ajubarre-|; *pulmonis* kopsu|; *stapedis* jaluse|.

bifurcatio kahendhargus.
brachialis õlavarre].
brachium õlavars. *b. conjunctivum* sideharuvars. *b. pontis* silla-haruvars. *b. quadrigeminum* nelikküingastiku-haruvars.
brachycephalus lühipeane.
brevis lühike.
*bronchiolus** bronhiol*, kopsutoruke*: *respiratorius* hingamis].
bronchus bronh, hingetoru-haru, kopsutoru.
bucca põsk [põse].
buccalis põsel].
*bulbus** sibil*: *aortae* aordi]; *cornu posterioris* tagasarve-]; *medullae* seljaaju-]; *bulbus oculi* silmamuna-]; *olfactorius* haiste]; *pili* juukse], karva]; *methrae* kusiti]; *venae jugularis* kõgiveeni-].
bulle põienä.
*bursa** paun*: *mucosa* lima]; *multilocularis* mitmeruumikuline; *omentalis* rasviku]; *ovarica* munasarja-]; *simplex* liht]; *subcutanea* nahaalne]; *synovialis* sünoviaal], liigesevõide-].

C.

caecum umbsool.
caeruleus sinav.
calamus scriptorius kirjutussulg.
calcaneus kandluu.
calcar avis linnukannus.
calvaria koljulagi.
calx kand [kanna, -a].
calyculus gustatorius maitsmispung.
calyx renalis neerukarikas.
camera oculi silmakamber.
canaliculus kanalike.
*canalis** kanal*: *adductorius* lähendajate]; *alveolaris* sombu]; *caroticus* unearteri-]; *carpi* randme]; *centralis* tsentraal]. seljaaju-]; *cervicis uteri* emakakaela-]; *facialis* näoergu-]; *femoralis* reie]; *incisivus* lõikehamba-]; *nasolacrimalis* ninapisara-]; *nutricius* toidustamis]; *obturatorius* topuri]; *palatinus* suulae-]; *pharyngeus* neelu]; *pterygoideus* tiibjätke-]; *pterygopalatinus* tiibjätke-suulae]; *pylori* maolukuti-]; *sacralis* ristluu-]; *semicircularis* poolring-]; *spinalis* lülisamba-], (selgroo-)]; *spiralis* spiraal], keerits]; *umbilicalis* naba]; *urogenitalis* urogenitaal], kusesigiti-].
*capitulum** pähik* [-u, -ut]: *costae* roide]; *fibulae* pindluu-]; *humeri* õlavarre-]; *mallei* vasara].
*capsula** kapsel*, kihn [-u]: *adiposa*

rasv]; *articularis* liigese]; *fibrosa* kiud]; *nuclei dentati* tipmelise tuuma]; *synovialis* sünoviaal], liigesevõide-]; *vasculosa* soon].
*caput** pea*: *epididymidis* munandimanuse-]; *femoris* reieluu-]; *humeri* õlavarre-]; *medusae* meduusi]; *musculi* lihase]; *nuclei caudati* sabatuuma-]; *pancreatis* kõhunäärme-].
cardia maolävis.
*carina** andur*: *epiglottica* kõripealise-]; *urethralis* kusiti].
carpus ranne [randme, -t].
*cartilago** kõhr* [-e]: *alaris nasi* ninatiiva-]; *articularis* liigese]; *arytaenoidea* pilk (pilkl [pilga, -a] = kühvelvee paadist väljatõstmiseks); *corniculata* sarvik-]; *costalis* roide]; *cricoidea* sõrmus]; *cuneiformis* talb]; *epiglottica* kõripealise-]; *interarytaenoidea* pilkkõhrede-vaheline]; *laryngis* kõri]; *meatus acustici* kuulmekäigu-]; *septi nasi* ninavaheseina-]; *sesamoidea* seesam], helmes]; *thyreoidea* kilp]; *trachealis* hingetoru-]; *triticea* nisutera-]; *tubae auditivae* kuulmestõrve-]; *vomeronasalis* sahk-nina].
*caruncula** lihake*: *lacrimalis* pisara], silmanurga-]; *hymenalis* neitsinaha-]; *myrtiformis* mürtjas.
*cauda** saba*: *epididymidis* munandimanuse-]; *equina* hobu]; *pancreatis* kõhunäärme-].
caverna korgas [korka, -t], tühik [-u].
*cavitas** õõnsus*: *glenoidalis* abaluuliigese-].
*cavum** õõs* [selle õõne, seda õõnt, nende õõnte, neid õõsi (mitte: õõneid)]; *abdominis* kõhu]; *conchae* kõrvalehe-]; *cranii* kolju]; *laryngis* kõri]; *mediastinale* keskseinandi-]; *pectoris* rinna]; *pericardii* perikardi], südamepauna-]; *peritonei* kõhukelme-]; *pharyngis* neelu]; *pharyngolaryngeum* neelukõri]; *pharyngonasale* neelu-nina]; *pleurae* pleura], rinnakelme-]; *thoracis* rinna]; *tympani* trummi].
cella rakkõõs.
*cellula** rakk*: *mastoidea* nibujätke-]; *tympunica* trummi].
centralis tsentraalne, keske], keskene.
*centrum** tsentrum*, kese* [keske, -t]: *medullare nuclei dentati* tipmelise tuuma seljaaju-]; *perineale* lahkliha-]; *semiovale* poolovaalne].
cerebellaris ajukese].
cerebellum ajuke.
cerebralis aju], peaju].
cerebrum aju, peaju].
cervicalis kaela].

cervix kael (= *collum*); *turi* (= *nucha*).
chiasma opticum nägemiserkude-ristmik,
nägemisristmik.

choana koan [-i], tagasõõre, sisesõõre
[sõõrme].

*chorda** keelik*: *dorsalis* selja|; *tendi-*
nea kõõlus|; *tympani* trummi|, kuulme|.

chorioidea kõldkest, soonkest.

cilia ripsmed, ripsmekarvad.

cinereus hall.

*cingulum** vööde* [vöötmel, -t]: *extre-*
mitatis inferioris alajäseme-|.

circularis ring|.

circulus arteriosus arterring, tuiksoon-
ring.

*circulus sanguinis** vereringe*: *major*
suur; *minor* väike; *totus* kogu-|.

circumferentia articularis liigesering-
mik.

*cisterna** tsistern* [-i], mahuti*: *chyli*
piimandi-|.

claustrum eesmüür.

clava nui,

clavicula rangluu.

clavicularis rangluu-|.

clitoris kõdisti [-, -t], kliitor.

clivus nõlv [-a].

clunis tuhar [-a].

coccyx õnnar [õndra].

cochlea tigu [tigu].

cochlearis tigu|.

coecum = *caecum*.

coeruleus = *caeruleus*.

colicus käärsoole|.

collateralis kollateraalne, kaaskülgne.

*colliculus** kühm*: *facialis* näoergu-|;
seminalis seemne|.

*collum** kael*: *anatomicum* anatoomi-
line|; *chirurgicum* kirurgiline|; *folli-*
culi pili juuksenäpsu-|; *glandis*
penis sugutiluki-|.

colon käärsool. *c. sigmoideum* S-käär-
sool.

colostrum ternes [terne, -t], ternespiim.

*columna** sammast*: *fornicis* võlvi|;
rectalis pärasoole-|; *renalis* neeru|;
rugarum kortside|; *vertebralis* lüli|
(s e l g r o o g on lülisamba moodusta-
tud kõrgem koht seljal, mis välispidi
näha).

*commissura** kommissuur*, nide* [nide-
me, -t]: *habenularum* ratsmetel|; *hippo-*
campi hippokampuse|.

concha karbik. *c. auris* kõrvaleht. *c. na-*
salis ninakarbik.

*condylus** põnt* [põnda, -a] (kõrgem
koht): *femoris* reieluu-|; *occipitalis*
kukla|.

*conjugata** (vaagna) otsemõõl*: *diago-*
nalis diagonaal-|.

*conus** koonus*: *arteriosus* arterioosne|;
elasticus elastiline|; *hyaloideus* klaas-
keha-|; *medullaris* seljaaju-|.

cor süda.

corium alusnahk.

*cornu** sarv*: *Ammonis* Ammoni.

corona pärg, kroon. *c. ciliaris* tsiliaar-
pärg, ripspärg. *c. dentis* hambakroon.
c. glandis penis lukikroon. *c. mortis*
surmapärg. *c. radiata* kiirpärg.

*corpus** keha*: *adiposum* rasv|; *albi-*
cans (munasarja) valge|; *callosum*
mõhn|; *cavernosum* korgas|; *ciliare*
rips|; *fornicis* võlvi|; *geniculatum*
põlvik|; *luteum* kollas|, kollane|;
mamillare nibu|, nibujas|; *papillare*
näsa|; *pineale* käbi|; (*corpora*) *qua-*
drigemina nelik-küngastik|; *restiforme*
väätl|; *spongiosum* käsn|; *striatum*
jutt [jutt, juti, jutti]; *trapezoideum*
trapets|; *vitreum* klaas|.

corpusculum kehake.

*costa** roie* [roide, -t] (mitte: ribi või
küljeluu): *flutuans* vallas|.

costalis roide|.

coxa puus.

cranialis koljumine (koljupoolne), pea-
mine (peapoolne).

*cranium** kolju* (pealuu): *cerebrale* aju|;
viscerale näo|.

crena ani päarakupragu, tuharatepragu.

*crista** hari*: *buccinatoria* põselihase-|;
capituli costae roidepähiku-|; *concha-*
lis karbiku|; *cutis* naha|; *frontalis*
otsmikuluu-|; *galli* kuke|; *iliaca*
niudeluu-|; *intertrochanterica* pöör-
latevaheline|; *lacrimalis* pisaraluu-|;
matricis unguis küünealuse-|; *obtura-*
toria toppuri|; *occipitalis* kuklaluu-|;
terminalis piir|.

cruralis sääre|.

*crus** säär*: *cerebri* aju|; *clitoridis* kõ-
disti|; *fornicis* võlvi|; *incudis* alasi|.

crypta peidik, krüpt [-].

cubitalis küünra|.

cubitus küünar [küünra].

cumulus oophorus munakühm.

cuneus talb [talva, -a].

*cupula** kuppel* [kupli, kuplit]: *cochlea-*
tigu|; *pleurae* pleura, rinnakelme-|.

curvatura kõverik.

cusps hõlm.

cuticula kutiikula, koorend.

cutis nahk, kuutis.

cymba conchae kõrvalehe-süst [-a].

D.

declive nõlv.

*decussatio** ristus* (ristumine): *lemnicorum* silmaste; *pyramidum* püramiididel.

*dens** häämas*: *bicuspidatus* kahekõbrune; *deciduus* piima; *caninus* silma; *epistrophei* pöördelüli; *incisivus* lõike, esi; *lacteus* piima; *molaris* puri, {molaar}; *multicuspidatus* mitmekõbrune; *permanens* jääv; *praemolaris* ees-puri, {premolaar}, põse; *sapientiae s. serotinus* tarkusl.

dentitio hammastus, hammastumine.

descendens alanev.

descensus alanemine, laskumine.

diaphragma diafragma, vahelihas; vahes. *d. oris* suudiafragma, suuvahes. *d. pelvis* vaagnadiafragma, vaagnavahes. *d. sellae* rübjadiafragma, rübjavahes.

diaphragmaticus diafragma, vahelihase.

diaphysis diafüüs, luu-keskosa.

diarthrosis (vaba) liiges.

diencephalon vaheaaju.

digitationes hippocampi hippokampuse varbad.

digitus sõrm, varvas. *d. quartus s. annularis* nimetissõrm. *d. quintus s. minimus* pisisõrm. *d. secundus s. index* nimetissõrm. *d. tertius s. medius* kesk-sõrm.

diploë (koljuluude) kobevik, kolju-käsnkiht.

discus articularis liigeseketas.

distalis distaalne, kaugmine.

diverticulum sopitis, divertiiikul.

dolichocephalus pikkpeane.

dorsalis dorsaalne, selgmine, seljapoolne.

*dorsum** selg*: *pedis* põia; *sellae* rübja.

ductulus juhake.

*ductus** juha*: *bilifer sapi*; *Botalli* Botallo; *choledochus* ühis-sapi; *cysticus* sapipõie; *deferens* seemne; *lactifer* piima; *nasolacrimalis* ninapisara; *reuniens* ühendus; *thyroglossus* kilpnäärme-keele.

duodenum kaksteistsõrmik (sool).

duodenalis kaksteistsõrmiku-.

dura mater (aju) kõvakelme [seda kõvakelmet, neid kõvakelmeid].

durus kõva.

E

efferens viima.

ejaculatorius purske.

embryo embrüo [-, -t], loode [loote, -t], idulane, idu.

*eminentia** välje* [-, -t]: *iliopectinea* niude-harja.

enarthrosis pähkel-liiges.

encephalon (pea)aju.

endocardium endokard, südame-sisekest. *endolympha* endolümf, (sissekõrva) sise-mahl.

endolymphaticus endolümfli, sisemahla-.

ependyma ependüüm, ajuvooderdis.

epicardium epikard, südamekelme, südame-väliskest.

epicondylus põndapealis.

epidermis epidermis, marrask, marrask-nahk.

epididymis munandimanus.

epigastricus ülalkõhu-, epigastriline.

epigastrium ülakõht, epigastrium.

epiglottis kõripealis.

epiphysis epifüüs, luu-otsosa.

epiploon rasvik.

epiploicus rasviku.

epistropheus pöördelüli.

epithalamus üla-nägemiskühh.

epithelium epiteel, katekude.

epoophoron munasarja-manus.

*excavatio** õonestis*: *rectouterina* pärasoole-emakavaheline; *retrovesicalis* põietagune; *vesicouterina* põie-emakavaheline.

excretorius eritus.

externus välimine, välis.

extremitas jäse [jäseme, -t] (jalg); ots. *e. sternalis clavicularae* rangluu rinnakupoolne ots. *e. tubaria ovarii* munasarja tõrvepoolne ots.

F.

facialis näo.

*facies** 1) nägu; 2) pind* (luudel, elundel): *acticularis* liigesepoolne; *cerebralis* ajupoolne; *contactus* puute; *costalis* roidepoolne; *diaphragmatica* vahelihase-poolne; *labialis* huule-poolne; *lingualis* keelepooledne; *lunata* kuujas; *malaris* põsepooledne; *masticatoria* mälumis; *mediastinalis* keskseinandi-poolne; *orbitalis* silmaaugupoolne; *pelvina* vaagnapoolne; *volaris* pihkmine.

falx sirp.

falciformis sirp, sirpjas.

*fascia** fastsia*, sidekirme*: *buccopharyngea* põselihase-neelu; *cribrosa* sõel; *endoabdominalis* kõhusisene; *endopelvina* vaagnasisene; *endothoracica* rindkere-sisene; *parotidomasseterica* kõrvasüljenäärme-mälumislhase.

*fasciculus** kimp*: *atrioventricularis* atrioventrikulaar|; *cerebrospinalis* peaseljaaju|; *cuneatus* talb|; *pyramidalis* püramiidi|; *spinocerebellaris* seljaaju-ajukese|; *uncinatus* konks.

fastigium telgihari.

femininus nais|.

femur reis, reieluu.

femoralis reie|.

fenestra aken.

fetalis fetaalne, vililase|, ihuvilja|.

fetus feetus, vililane, ihuvili.

fibra kiud.

fibrilla fibrill, kiuke.

fibrocartilago kiudköhr.

fibrosus fibroosne, kiuline, kiud|, sidekoeline.

fibula pindluu.

filiformis niitjas, niit|.

*filum** niit*: *radiculare* juure|.

*fimbria** narmastik*: *ovarica* munasarja-|; *tubae* tõrve|, munajuha-|.

*fissura** lõhe*: *calcarina* linnukannuse-|.

flavus kollane, kollas|.

flexor painutaja.

*flexura** koold* [koolu, -u]: *duodenojejunalis* kaksteistsõrmiku-tühisoole|; *perinealis recti* lahkliha-kohane pärasoole-|; *sacralis recti* ristluu-kohane pärasoole-|; *sigmoidea* S-käärsoole|.

flocculus tätrake.

flumina pilorum karvavoolud.

folium vermis ussileht.

*folliculus** folliikul*, näaps* [-u]: *pili* karva|, juukse|.

fonticulus lõge [-me, -t].

*foramen** mulk* [mulgu, -u]: *caecum* umb|; *caroticum* unearteri-|; *epiploicum* rasviku|; *incisivum* lõikehamba|; *infrapiriforme* pirnlihase-alune|; *interventriculare* vatsakestevaheline; *ischia-dicum* istmiku|; *jugulare* kägi|; *lacerum* narustunud|; *mastoideum* nibujätke-|; *mentale* lõuatsi|; *nutricium* toidustamis|; *obturatum* toppunud|; *parietale* kiiru| (kiird, kiiru = pealagi); *transversarium* ristijätke-|; *venae cavae* õnesveeni-|.

formatio reticularis võrk moodustis.

*fornix** võlv* [-i]: *conjunctivae* sidekesta-|; *cranii* kolju|; *pharyngis* neelu|.

*fossa** auk*: *acetabuli* puusanapa-|; *canina* silmahamba-|; *condyloidea* põntjätke-|; *coronoidea* varesenokkjätke-|; *digestiva* kakskõhtlihase-|; *iliaca* niudelu-|; *interpeduncularis* vartevaheline|; *jugularis* kägi|; *pterygoidea* tiibjätke-|; *pterygopalatina* tiibjätke-suulae|.

fossula auguke.

*fovea** lohk* [lohu]: *nuchae* turja|; *trochlearis* plokki|.

*foveola** lohuke*: *coccygea* õndra|; *granularis* sõmerdise|.

*frenulum** kida*: *clitoridis* kõdisti|; *veli* purjel|.

frons otsmik.

frontalis otsmiku|.

fundus põhi.

fungiformis seen|, seenjas.

*funiculus** vää* [väädi, -i]: *cuneatus* talb|; *genitalis* sugu|; *umbilicalis* naba|.

fusiformis käävjas, kääv|.

G.

galea aponeurotica kõõlustanu.

*ganglion** ganglion* [-i, -i, ganglionid, mitte: gangliad], tänk* [tängu, -u]: *ciliare* rips|; *geniculi* põlviku|; *petrosus* kalju|; *spinale* spinaal|, seljaaju-|.

gaster magu.

gastricus mao|.

geniculum põlvik.

genu põlv.

gingiva ige [igeme, -t].

ginglymus liigendliiges (liigend = šarniir).

glabella glabella; otsmikupaljak.

*glandula** nääre* [näärme, -t, näärmete]: *aperta* avatud|; *buccalis* põse|; *cardialis* maolävis-|; *carotica* unetuiksoone-|; *ceruminosa* kõrvavaigu-|; *circumanalis* pärakuümbrine, päraku|; *clausa* suletud|; *coccygea* õndra|; *composita* liit|; *lactifera* piima|; *parathyreoidea* lisa-kilp|; *parotis* kõrvasülje|; *pinealis* = *corpus pineale*|; *prostatica* eesnaha-|; *prostatica* ees|; *pylorica* maolukuti-, põlooriline|; *salivialis* sülje|; *sebacea* rasu|; *sudorifera* higi|; *suprarenalis* neerupealne, {neerupealis}; *tarsalis* laukõhre-|; *thyreoidea* kilp|; *thymus* hark|; *unicellularis* üherakune; *vascularis* soone|.

*glans** lukk* [luki, -i]: *clitoridis* kõdisti|; *penis* suguti|.

globus pallidus kahkjäs kera.

*glomus** päsmas*: *chorioideum* soonpõimiku-|; *coccygeum* õndra|.

glomerulus päsmake.

glottis kõri, hääleaparaat, hääleelundkond.

gomphosis tappühend.

granulationes arachnoideales arahnoidaaldealsed granulatsioonid, ämbliku-võrkkelme-alused sõmerdised.

griseus hall.
gubernaculum (munandi) juhtside.
gustus maitsmismee!, maitsmine.
gustatorius maitsmis|.
*gyrus** käär* [kääru]: *centralis* tsen-
 traalne, keske|; *cinguli* vöötme|; *for-
 nicatus* võlv|; *hippocampi* hippo-
 kampuse|; *insulae* saare|; *parietalis*
 kiiru| (kiird, kiiru = pealagi); *perfo-
 ratus* mulgustatud; *profundus* süva|;
rectus sirg|; *subcallosus* mõhn-
 keha-alune; *supramarginalis* serva-
 üline; *transitivus* ülemineku-|.

H.

habenula ratse [ratsme, -t].
haemorrhoidalis pärasoole-|.
hallux suurvarvas [suurvarba].
hamulus konksuke.
harmonia serviühend (luudel).
hastrum coli käärsoole-kopp [kopa, -a].
helix (kõrva) palistus.
hemisphaerium poolkera.
hepar maks.
hepaticus maksal|.
*hiatus** lahi* [-, -] (lahtine koht): *aor-
 ticus* aordi|.
*hilus** värat* : *pulmonis* kopsu|.
hippocampus hippokampus, Ammoni
 sarv.
hirci kaenlakarvad.
horizontalis horisontaalne, rõht|, rõhtus
 [rõhtsa, rõhtsat].
humeralis õlavarreluu-|.
humerus õlavarreluu.
*humor** vedelik* : *aqueus vesi*|; *vitreus*
 klaas|.
*hymen** neitsinahk* : *anularis* rõngjas|;
bilabialis kahemokane; *cribriformis*
 sõeljas; *falciiformis* sirpjas; *fimbriatus*
 narmastunud; *semilunaris* poolkuujas.
hypochondrium hüpokondrium, roiete-
 alune piirkond.
hypogastricus alakõhu-|.
hypogastrium hüpogastrium, alakõht.
hypophysis hüpofüüs, ajuripats.
hypothalamus ala-nägemiskülm.
hypothenar pisisõrme-päkk.

I.

ile, -is niue [niude, -t].
ileum niudesool.
iliacus niude|, niudeluu-|.
*impressio** sisserõhutis* : *cardiaca* sü-
 dame-|; *digitata* sõrme-|; *trigemini*
 kolmikergu-|.
*incisura** sälk* [sälgu, -u] : *acetabuli*
 puusanapa-|; *interarytaenoidea* pilk-
 kõhre-vaheline; *interlobaris* saga-

ratevaheline; *intertragica* nukkideva-
 heline; *umbilicalis hepatis* maksa
 naba|.

inclinatio kalle [kalde, -t].
incus alasi.
index näitesõrm.
inferior alumine, ala|.
infraclavicularis rangluu-alune.
infraorbitalis silmakooa-alune.
infrascapularis abaluu-alune.
infraspinus rooalune.
infrasternalis rinnakualune.
infratemporalis oimualune.
*infundibulum** lehter* : *pulmonis* kopsu|;
tubae uterinae emakatõrve-|, muna-
 juba-|.
inguen kube [kubeme].
inguinalis kubeme|.
inscriptio tendinea kõõlusjoonis.
insula saar.
integumentum commune välis-nahkkate.
interalveolaris sompudevaheline.
intercostalis roietevaheline.
interlobaris sagaratevaheline.
interlobularis sagarikkudevaheline.
intermedius vahepealne.
internus sisemine, sise|.
interosseus luudevaheline.
interparietalis kiiruvaheline.
interscapularis abaluu-vaheline.
intertrochantericus pöõrlatevaheline.
intervertebralis lüldevaheline.
*intestinum** sool* [-e, -t] : *caecum umb*|;
crassum jäme|; *ileum niude*|; *jejunum*
 tühi|; *rectum pära*|; *tenue peen*|;
tenue mesenteriale keskmeiga peen|.
intestinalis soole|.
intima soone-sisekest.
*intumescencia** paisumine* : *cervicalis*
 kaela|; *lumbalis* nimme|.
iris vikerkest.
ischium istmik.
*isthmus** kitsus* : *faucium* kurgu|.

J.

jejunum tühisool.
jejunalis tühisool|.
jugularis kägi|.
jugulum kägiauk.
*jugum** rõõne* [rõõne] : *alveolare* alveo-
 laarne, sombu|.
*junctura** ühend* : *ossium luude*|; *ten-
 dinum* kõõluste|.

L.

labialis moka|.
*labium** huul (ainult suul); mook* :
cristae iliaca niudeluuharja-|; *pudendi*
 häbeme|; *vestibulare* esiku|.

labrum glenoidale liigesenapa-mokk.
*labyrinthus** labürint*, keerustik*: *membranaceus* kile; *osseus* luu.
lactertus fibrosus kiud-kõõlusriba.
lacrima pisar.
lacrimalis pisara|, pisaraluu-|.
*lacuna** laugas* [lauka, -t], lakuun*: *musculorum* lihaste; *vasorum* soonte; *urethralis* kusfii|.
lacus lacrimalis pisarajärv.
lamella lamell, õhik [-u].
lamellosus lamelloosne, õhikuline.
*lamina** leste* [iestme]: *affixa* külgenend; *basalis* alus|; *cribrosa* sõel|, sõeljas; *elastica* elastne; *fibrocartilaginea* kiudkõhr-|; *medullaris* aju|; *muscularis mucosae* limaskesta lihas; *papyracea* paber; *perpendicularis* perpendicularaarne, pisti; *quadrigenina* nelikküingastiku-|; *rostralis* nokk; *terminalis* lõpp|.
lanugo udemed [ude, udeme, udet], lootevill.
laryngeus kõri|.
larynx kõri.
lateralis külgmine, külje|.
latus lai.
*lemniscus** silmus*: *acusticus* kuulde|; *sensitivus* tunde|.
lens lääts.
lenticularis läätsjas, lääts|.
leptomeninx pehmeelme.
lien põrn.
lienal põrna|.
*ligamentum** side* [sideme, -t]: *alare* tiib|; *bifurcatum* kahendhargunud; *conoideum* koonus|; *cricothyroideum* sõrmus-kilpkõhre|; *cruciatum* rist|; *denticulatum* hammastatud; *intercarpeum* randmeluude-vaheline; *interclaviculare* rangluude-vaheline; *latum uteri* emaka lai|; *mallei* vasara|; *malleoli* päksi|; *nuchae* turja|; *palpebrale* lau|; *popliteum* kindra|; *suspensorium* kande|; *teres* ümmar|; *ventriculare* kõriivatsakese-|; *vocale* hääle|.
*limbus** ääris*: *cartilagineus* kõhr; *corneae* sarvkesta-|; *fossae ovales* ovaalangu-|.
limen insulae saarekünnis.
limitans piir|.
*linea** joon*: *alba* valge|; *mamillaris* nisanibu-|; *mylohyoidea* lõua-keeleluu|; *nuchae* turja|; *parasternalis* rinnakukõrvane; *pectinea* harjalihase-|; *terminalis* piir|.
lingua keel.
lingualis keele|.
*lingula** keeleke*: *cerebelli* ajukese|.
*liquor** vedelik*: *amni* vesikesta-|;

cerebrospinalis tserebrospinaalne, peaseljaaju; *folliculi* foliikulil, nääpsu|; *pericardii* perikardi|, südamepauna|; *peritonei* peritoneumi|, kõhukelme-|; *pleurae* pleura|, rinnakelme-|; *sanguinis* vere|.

lobaris sagaraline.

lobularis sagarikuline.

*lobulus** sagarik*: *auriculae* {kõrvanibu}; *gracilis* õrn; *quadrangularis* nelinurk-|; *paracentralis* paratsentraalne, keskekõrvane.

*lobus** sagar*: *caudatus* sabal, sabajas; *mammæ* nisa|; *olfactorius* haiste|; *parietalis* kiiru| (kiird, kiiru = pealagi); *quadratus* ruut|.

locus koht.

longitudinalis piki|, pikine.

longus pikk.

lumbalis nimme|.

lumbus nimme [-, -t].

lunula poolkuuke.

luteus kollane, kollas|.

lympa lümf, mahl.

lymphaticus lümfaatiline, lümfil, mahla|.

*lymphoglandula** lümfinääre*, mahlanääre*: *aortae* aordi|; *auricularis* kõrva|; *axillaris* kaenla|; *bronchialis* bronhiaal|, kopsutoru-|; *diaphragmatica* vahelihase-|; *hypogastrica* alakõhu-|; *iliaca* niude|; *mediastinalis* keskeinandi-|; *mesenterica* keskme|; *mesocolica* käärsoolekeskme-|; *parotidea* kõrvasüljenäärme-|; *poplitea* kindra|; *regionalis* piirkondne; *retropharyngea* neelutagune; *submentalis* lõuatsialune; *suboccipitalis* kuklalalune; *tracheobronchialis* trahheobronhiaal|.

M.

*macula** tähn*: *acustica* kuulmis|; *cribrosa* sõeljas, sõel|; *flava* kollas|; *germinativa* idu|; *lutea* kollas|.

magnus suur.

major suur.

mala põsk [põse].

malleus vasar.

mamma nisa, rind, rinnanääre.

mamilla nisanibu.

mamillaris nisanibu|.

mandibula alalõug.

mandibularis alalõua|.

*manubrium** pide* [pideme]: *mallei* vasara|; *sterni* rinnaku|.

manus käsi; labakäsi.

marginalis serva|.

margo serv.

masculinus mees, isas].
massa mass [-i].
matrix emapinnas, emakiht. *m. unguis* küünealumiik.
maxilla ülalõug.
maxillaris ülalõua].
maximus suurim.
*meatus** kääk*: *acusticus* kuulme]; *nasopharyngeus* nina-neelu].
medialis keskmise.
medianus keskpidine.
medius keskne.
mediastinalis keskseinandi].
mediastinum keskseinand.
medulla aju (ergukoest); üdi (vereloomekoest). *m. oblongata* piklik aju. *m. ossium* luuüdi. *m. spinalis* seljaaju.
*membrana** membraan*, kile*: *adamtina* vaaba]; *basalis* alus]; *decidua* vari] (varisev kile); *eboris* hambaluu-]; *elastica* elastne; *granulosa* sõmerjas, sõmer]; *hyaloidea* klaasjas, klaas]; *hyothyreoidea* keeleluu-kilpkõhre]; *medullaris* üdi]; *nictitans* pilk]; *obturatoria* toppuri]; *propria* päris]; *pupillar* silmaava-]; *reticularis* võrkjas, võrk]; *terminalis* piir]; *tympani* trummi], kuulmekile-]; *villosa* hatu]; *vitelina* rebu].
membranaceus kilejas (kilesarnane), kile, kile].
membranosus kilekas (kilerohke), kileline, kile].
membrum liige. *m. virile* suguti, mehe-liige.
meningeae ajukelme-].
meninx ajukelme.
meniscus vaheketas, menisk.
mentalis lõuatsil].
mentum lõuats [-i] (lõuaots).
mesencephalon keskaju.
mesenterialis keskme], mesenteriaalne.
mesenteriolium ussjätke-keskmed.
mesenterium keskmed (mitmus).
mesoecacum umboole-keskmed.
mesocolon käärsoole-keskmed.
mesogastrium keskkõht]; maokeskmed.
mesometrium emakakeskmed.
mesonephros teisesneer.
mesorchium munandikeskmed.
mesovarium munasarja-keskmed.
mesorectum pärasoole-keskmed.
mesosalpinx munajuha-keskmed.
mesotenon kõõlusekeskmed.
metacarpalis kämbla].
metacarpus kämmal [kämbla].
metanephros püsiineer, järelneer.
metatarsalis põialaba].
metatarsus põialaba.
metathalamus taga-nagemiskühm.

minimus vähim.
minor väike.
modiolus tigutelg.
modulus moodul [-i, -i].
mons pubis häbemekink.
monticulus mäeke.
mucosa limaskest, limanahk.
mucosus lima], limane, limas].
mucus lima.
muliebris nais].
muscularis lihase]. *m. mucosae* limaskesta lihaskest.
*musculus** lihas* [lihase, lihast], muskel*: *abdominis* kõhu]; *abductor* eemaldaja]; *adductor* lähendaja]; *anconaeus* küünarnuki]; *articularis* liigese]; *arrector pili* karvapüstitaja-], juuksepüstitaja-]; *arytaenoideus* pilkkõhre-]; *auricularis* kõrva]; *biceps brachii* õlavare kahepeane]; *biceps femoris* reie kahepeane]; *brachialis* õlavarre-]; *brachioradialis* õlavarekodarluu]; *bipennatus* kahelõulgne]; *buccinator* põse]; *bulbocavernosus* sibulakorgas-]; *caninus* silmahamba-]; *ciliaris* rips]; *coccygeus* õndra]; *compressor* suru]; *constrictor* koondur]; *coracobrachialis* kaarnajätke-õlavarre]; *corrugator* kortsutaja]; *cremaster* kehita]; *munanditõstur-]; cricoarytaenoideus* sõrmus-pilkkõhre]; *cricothyreoideus* sõrmus-kilpkõhre]; *cucullaris* trapsel], karbus] (karbus [-e] = Kapuze); *curvator* kõverdaja]; *cutaneus* naha]; *deltoideus* delta]; *depressor* allarõhuja-]; *diaphragmaticus* kahekõhune, kahemõhane]; *dilatator* laiendaja]; *epiracnius* koljupealne]; *extensor* sirutaja]; *extensor carpi radialis* randme kodarluu-poolne sirutaja]; *extensor carpi ulnaris* randme küünarluu-poolne sirutaja]; *fixator* kinnistaja]; *flexor* painutaja]; *flexor carpi radialis* randme kodarluu-poolne painutaja]; *flexor carpi ulnaris* randme küünarluu-poolne painutaja]; *flexor digitorum sublimis* pindmine sõrmede painutaja]; *frontalis* otsmikul]; *fusiformis* kääv], käävjas (kääv = niidipool); *gastrocnemius* kaksik-sääremarja]; *gemellus* kaksik]; *genioglossus* lõuatsi-keele]; *geniohyoideus* lõuatsi-keeleluu]; *glutaeus* tuhara]; *gracilis* õrn]; *hyoglossus* keeleluu-keele]; *iliacus* niude]; *iliocostalis* niude-roide]; *iliopsoas* niudenimme]; *incisivus* lõikehamba-]; *infraspinatus* harjaalune]; *intercostalis* roiete vaheline]; *interosseus* luudevaheline]; *luudevahel-]; laryngis* kõri]; *latissimus dorsi* selja lai]; *levator* tõstur];

levator veli palatini suulae-purje tõsur; *longissimus dorsi* selja pikim; *lumbricalis* vihmuss-; *masseter* mälumis; *mätur*; *mentalis* lõuatsi; *multifidus* mitmejagune; *mylohyoideus* lõua-keeleluu; *nasalis* nina; *obliquus* põik; *obturator* toppur (toppija); *occipitalis* kukla; *omohyoideus* aba-keeleluu; *opponens* vastandav; *orbicularis* sõõr; *palmaris* pihu; *palpebralis* lau; *papillaris* näsa; *pectinatus* (südame) hari; *pectineus* harja; *pectoralis* rinna; *peroneus* pindluu-; *piriformis* piri; *plantaris* talla; *popliteus* kindra; *procerus* sae; *pronator* sissepööraja; *psaos* nimmel; *pterygoideus* tiib; *pyramidalis* püramiid; *quadratus* ruut; *quadriceps* neljapeane; *rectus* sirg; *rhomboideus* romb; *risorius* naeru; *rotator* keeraja; *sacrospinalis* ristluu-oga, seljasirutaja-; *sartorius* rätsepa; *scalenus* astriik; *sceleti* luukonna; *semimembranosus* poolkile-; *semitendinosus* poolkõõlus-; *semispinalis* poologa-; *serratus* saag; *soleus* lest-sääremarja; *sphincter* sulgur; *spinalis* oga; *splenius* rihm; *stapedius* jaluse; *sternocleidomastoideus* rinnaku-rangluu-nibujätke; *sternohyoideus* rinnaku-keeleluu; *sternothyreoideus* rinnaku-kilpkõhre; *styloglossus* tikkeljätke-keele; *stylohyoideus* tikkeljätke-keeleluu; *subclavius* rangluu-alune; *subscapularis* abaluu-alune; *supinator* väljapööraja-; *supraspinatus* harjääline; *tarsalis* laukõhre-; *temporalis* oimu; *tensor* pingutaja; *tensor veli palatini* suulae-purje pingu-taja; *teres* ümmar; *thyreochoideus* kiip-keeleluu; *tibialis* sääreluu-; *transversus* ristil; *trapezius* trapets (lugeda) träpets, mitte trapeets); *triangularis* kolmnurk-; *triceps* kolmepeane; *triceps surae* kolmepeane sääremarja-; *trochlearis* ploki; *unipennatus* ühelisulgne; *vastus* paks; *vocalis* häälepaela-; *zygomatikus* sarna. *myelencephalon* järelaju. *myocardium* müokard, südamelihäs. *myologia* müoloogia, lihaseõpetus.

N.

naris sõõre [sõõrme, -t].
nasalis nina.
nasus nina.
nates tuharad.
navicularis lodijas, lodi.
nervosus ergu, närvi.

*nervus** erk*, närv*: *abducens* silmapööraja-; *accelerans* kiirendav; *accessorius* lisa; *acusticus* kuulmis; *alveolaris* sombu; *auricularis* kõrva; *auriculotemporalis* kõrva-oimu; *axillaris* kaenla; *buccinatorius* põse; *cardiacus* südame; *cerebralis* peaaju; *cerebrospinalis* tsebrospinaal; *pea* seljaaju; *cervicalis* kaela; *ciliaris* rips; *cochlearis* tigu; *cutaneus* naha; *dentalis* hamba; *depressor* masendaja; *digiti* sõrme; *facialis* näo; *femoralis* reie; *frontalis* otsmiku; *glossopharyngeus* keele-neelu; *glutaeus* tuhara; *hypoglossus* keele-alune; *infraorbitalis* silmakooa-alune; *intercostalis* roietevaheline; *intermedius* vahepealne; *interosseus* luudevaheline; *ischiadicus* istmiku; *lacrimalis* pisara; *laryngeus* kõri; *lingualis* keele; *lumbalis* nimmel; *mandibularis* alalõua; *massetericus* mälumislihase-; *masticatorius* mälumis; *maxillaris* ülalõua; *medianus* keskpidine; *motorius* liigutaja; *musculocutaneus* lihasenaha; *nasopalatinus* nina-suulae; *obturatorius* toppuri; *occipitalis* kukla; *oculomotorius* silmaliigutaja-; *olfactorius* haistmis; *ophthalmicus* silma; *opticus* nägemis; *palatinus* suulae-; *peroneus* pindluu-; *phrenicus* vahelihase-; *plantaris* talla; *pneumogastricus* = *n. vagus*; *popliteus* kindra; *pubendus* habeme; *radialis* kodara; *recurrens* tagasikulgev; *sacralis* ristluu-; *saphenus* alajäseme-naha; *sphenopalatinus* põhiluu-suulae; *spinalis* seljaaju; *splanchnicus* sisuse; *subclavius* rangluualune; *sublingualis* keelealune; *subscapularis* rangluu-alune; *supraorbitalis* silmakooa-üline; *sympaticus* sümpaatiline; *temporalis* oimu; *thoracalis* rindkere-; *tibialis* sääreluu-; *trigeminus* kolmik; *trochlearis* ploki; *ulnaris* küünra; *vasomotorius* soone-liigutaja; *vagus* uul; *vestibularis* esiku; *zygomatikus* sarna. *neurilemma* neurilemm, ergukiutupp, närvitupp. *neurologia* neuroloogia, erguteadus, närviteadus. *nidus avis* linnupesa. *niger* must. *nodulus* sõlmeke. *n. lymphaticus* lümfisõlm, mahlasõlm. *nodus* sõlm. *nucha* turi [turja]. *nuchalis* turja. *nucleolus* tuumake.

*nucleus** tuum* [-a]: *ambiguus* kahele poole kalduv; *amygdalae* mandel; *caudatus* saba; *dentatus* tipmeline; *emboliformis* kork; *fastigi* telgiharja-; *globosus* kera; *lemnisci* silmuse; *lentiformis* lääts; *olivaris* oliivi; *pontis* silla; *pulposus* säsi; *thalami* nägemiskühma.
nutricius toidustamis|.

O.

obex riiv.
obliquus põik|, põiki|, põigitine.
occipitalis kukla|.
occiput kuka| [kukla].
oculus silm.
oesophageus söögitoru|.
oesophagus söögitoru.
olecranon küünarnukk.
olfactorius haiste|, haistmis|.
olfactus haistemeel, haistmine.
oliva oliiv.
omentalis rasviku|.
omentum rasvik.
oophoron = *ovarium*.
operculum kaas [kaane, kaant].
opticus nägemis|.
oralis suu.
orbicularis sõõr|.
orbiculus ciliaris rips-sõõr.
orbita silmakoobas.
orbitalis silmakoopa|.
*organon** organ* (-i, -it, organeid), elund*: *auditus* kuulmis; *digestionis* seede|; *excretionis* eritus|; *genitale* sugu|; *gustus* maitsemis; *olfactus* haiste|; *respirationis* hingamis|; *sensus* meele|; *secretionis* nõristus|; *spatii* ruumi|; *spirale* keerits|, spiraal|; *tactus* kompimis|; *urogenitale* kusesugu-; *uropoëticum* kuseloome| (kuseloomise), uropoëtiline; *visus* nägemis|; *vocis* hääle|; *vomeronasalis* sahk-nina|.
orificium suue [suudme].
origo ürje [ürje, ürjet], (alguskoht).
os foris suu.
*os** *fossis* luu*: *basilare* põhimiku|; *breve* lühike; *capitatum* peane; *carpalis* randme|; *centrale* keske|; *coccygis* õndra|; *costale* roide|; *coxae* puusa|; *cranii* kolju|; *cuboideum* kuup|; *cuneiforme* talb| (talb = kiil); *ethmoidale* sõel|; *extremilat* jäseme|; *faciei* näo|; *frontale* otsmiku|; *hamatum* konks|; *humeri* õlavarre-; *hyoideum* keele|; *ilium* niude|; *incae* inka|; *incisivum* vahelõua-; *intercalare* vahestus|; *interparietale* kiirvahel|; *ischii* istmiku|; *lacrimale* pi-

sara|; *longum* pikk; *lunatum* küü|; *malare* sarna|; *manus* käe|; *metacarpale* kämbla|; *metatarsale* põjalaba|; *multangulum* hulknurk-; *nasale* nina|; *naviculare* lodi|; *occipitale* kukla|; *palatinum* suulae-; *parietale* kiiru| (kiird, kiiru = pealagi); *pedis* jala|; *petrosus* kalju|; *pisiforme* herne-; *planum* lame; *pubis* häbeme|; *sacrum* rist|; *sesamoideum* seesam|, helmes|; *sphenoidale* põhi|; *suturarium* õmbluste|; *tarsi* põiapära-; *temporale* oimu|; *triquetrum* kolmkant-; *zygomaticum* sarna| (sarn [sarna] = põsenukk).

osseus luu|.

ossiculum auditus kuulmeluuke.

osteologia osteoloogia, luuõpetus.

*ostium** suistik* [-u]: *abdominale tubae uterinae* kõhtmine (kõhupoolne) emakatõrve-; kõhtmine munajuha-; *atrioventriculare* atrioventrikulaarne, kojavatsakese-|.

otocoma otokoonia, kuulme-tolmekivid.

otolithi kuulmekivid.

ovalis ovaal|.

ovarialis munasarja-|.

ovarium munasari.

ovum muna.

oviger munakandev.

ovulum munake, muna.

P.

pachymeninx = *dura mater*.

palatinus suulae|.

*palatum** suulagi*³; *durum* kõva; *molle* pehme.

pallidus kahkjäs.

pallium (aju) sõba (= kate, tekk).

palma manus (käe) pihk [pihu, pihku], (peopesa).

palmaris pihu|.

palpebra laug [lau, -u].

palpebralis lau|.

pancreas kõhunääre.

pancreaticus kõhunäärme-|.

panniculus adiposus rasvpadjand (padjand = polster).

*papilla** näsa*: *conica* kooniline; *corii* alusnaha-; *cutis* naha|; *duodeni* kaksteistsõrmiku-; *filiformis* niit|, niitjas; *foliata* leht|, lehtjas; *fungiformis* seen|, seenjas; *lenticularis* lääts|, läätsjas; *mammiae* = *mamilla*; *nervi optici* nägemisergu-; *pili* juukse|, karva|; *vallata* valliline, vallis|.

papillaris näsa|.

paracentralis keskekõrvane, paratsentraalne.

paradidymis kõrvalmunand.

parametrium emaka-kõrvalkude, parametrium.
parasternalis rinnakukõrvane.
parenchyma parenhüüm, tülbkude.
parenchymatosus parenhümatosne, tülbkoene.
paries sein.
parietalis 1) seinaj; seinapidine; 2) kiiru| (kiird, kiiru = pealagi).
paroophoron kõrval-munasari.
parotideus kõrva-süljenäärme|. *parotis* kõrva-süljenäärme.
parovarium munasarja-manus.
*pars** *osa**: *basilaris* põhimiku|; *flaccida* lõtv; *petrosa* kalju|; *respiratoria* hingamis|; *squamosa* soomus|; *tensa* pingl; *tympanica* trummi|; *vocalis* hääle|. *parvus* väike.
patella põlvekeder [kedra].
patellaris põlvekedra|. *pecten ossis pubis* häbemeluuhari.
pectus rind.
pectoralis rinna|. *pedunculus** *vars** [varre, vart]: *cerebelli* ajukese|; *cerebri* aju|; *corporis mammillaris* nibukeha|; *flocculi* tätrakese|. *pelvis* vaagen.
penis suguti (suguliige).
pericardiacus südamepauna|, perikardi.
pericardium südamepaun, perikard.
perichondrium kõhreümbris, perikonder [perikondri].
pericranium koljuümbris.
perilympha perilümf, (sisekõrva) välismahl.
perilymphaticus perilümf, välismahla|. *perimetrium* emakakelme.
perimysium externum välisperimüüsiüm, lihaseümbris. *perimysium internum* siseperimüüsiüm, lihasekiukimbu-ümbris.
perinealis lahkliha|. *perineum* lahkliha.
perineurium ergukiukimbu-ümbris.
periodontium hambajuure-ümbris.
periorbita silmakoopta-luuümbris.
periosteum luuümbris, periost.
periphericus piirde|, perifeerne.
peritonealis kõhukelme|. *peritoneum* kõhukelme.
pes pöid [pöia, -a] (= alajäseme alumine osa); jalg (= kogu alajäse).
petiolus epiglottidis kõripealise-vars.
petrosus kalju|. *phalanx* faalanks [-i, it faalanksid, mitte: falangid], sõrmelüli; varbalüli.
phalangeus sõrmelüli|; varbalüli|. *pharyngeus* kõri|. *philtrum* ülahaule-vagu, ninaalune vagu.

phrenicus vahelihase|. *pia mater* (aju) pehmekelme.
pigmentum pigment, värvis.
pilus juus [juukse, -t], karv.
piriformis pirn|, pirnjas.
placenta emakook, platsenta.
planta pedis põlatald, jalatald.
plantaris talla|. *planum** lamendik*: *nuchale* turja|; *orbitale* silmakoopta-|; *popliteum* kindra|. *platysma* kaela-nahalihas.
*pleura** rinnakelme*, *pleura**: *costalis* roide|; *diaphragmatica* vahelihase-|; *parietalis* seinapidine; *visceralis* sissepidine.
pleuralis rinnakelme-|. *plexus** põmik*: *brachialis* õlavarre-|; *cervicobrachialis* kaela-õlavarre|; *choyrioides* soon|, kõld|; *coccygeus* õndra|; *coeliacus* sisuse|; *intestinalis* soole|; *lumbosacralis* nimme-ristluu|; *lymphaticus* mahlasoon-|; *nervosus* erk|; *solaris* päikjas; *venosus* venoosne, tõmbsoon-|. *plica** kurd* [kurru, -u] (= volt): *adiposa* rasv|; *alaris* tiib|; *fimbriata* narmas|; *mucosa* limaskesta-|; *ventricularis* kõrviatsakese-|; *villosa* hatust|; *vocalis* hääle|. *pollex* pöial.
polus ots, poolus.
pons sild. *p. Varoli* Varolio sild.
poples (põlve) kinner [kindra, -t].
popliteus kindra|. *porta* värat.
*portio** *osa**: *vaginalis uteri* emaka tupe|. *porus* avaus; urve [urbe, -t]. *p. acusticus* kuulmeavaus. *p. lactiferus* piima urve. *p. sudoriferus* higiurve.
posterior tagumine, taga|. *praecuneus* eestalb [talva, -a] (= eeskiil).
praeputialis eesnaha|. *praeputium* eesnahk.
primarius esimesene, primaarne.
primordialis hakune (sõnast „hakkama“), h-ku|, primordiaalne.
primus esimene.
prismata adamantina (hamba) vaabaprismaid.
*processus** jätke*: *alaris* tiib|; *alveolaris* sombus| (sombune = sompudega varustatud); *ciliaris* rips|; *condyloideus* põnt|; *coracoideus* ronganokk-|; *coronoideus* varesenokk-|; *costarius* roide|; *mastoideus* nibu|; *medullaris* säsi|, püramiidi|; *odontoides* hammas|; *pterygoideus* tiib|; *spinosus* oga|; *styloideus* tikkel|; *uncinatus* konks|;

vermiformis uss|; *xiphoideus* mõök|, mõökjas; *zygomatikus* sarna|.
profundus süva [—, —] (süva = sügaval seisev).
*prominentia** välje*: *canalis facialis* näoergu-kanali|; *canalis semicircularis* poolringkanali|.
promontorium neem [-e, -c].
pronatio sissepööre [pöörde, -t]
pronephros esineer.
proprius päris.
prosencephalon eesaju (põis).
prostata eesnääre.
prostaticus eesnäärme|.
*protuberantia** mügar* [-a, -at]: *mentalis* lõuatsi|.
proximalis proksimaalne, proksimaal|, lähimine.
pubes häbemekarvad.
pulmo kops.
pulmonalis kopsu|.
pulpa pulp, säsi.
fulvinar padjand.
punctum lacrimale pisaratäpp.
pupilla pupill, silma-ava.
putamen (läästõuma) koor.
pyloricus maolukuti|, pülooriline, pülooruse|.
pylorus maolukuti, püloorus.
pyramis püramiid.

R.

radialis kodarluu-|.
radius kodarluu.
*radix** juur*: *linguae* keele|, {keelepära}; *mesenterii* keskme|; *penis* suguti|.
*ramus** haru*: *anastomoticus* anastomoosi|, ühendus|; *arteriosus* arter|; *communicans* ühestav|; *terminalis* lõpp|; *vascularis* soon|.
*raphe** õmblus*: *perinei* lahkliha-|; *scroti* munandikoti-|.
*recessus** sopis*: *colicus* käärsoole|; *duodenojejunalis* kaksteistsõrmiku-tühi-soole|; *ellipticus* elliptiline, piklik|; *epitympanicus* trummipealne|; *ileo-caecalis* niudesoole-umbsoole|, illeotsäkaalne|; *intersigmoideus* S-käärsoole-vaheline|; *labyrinthi* keerustiku|; *opticus* nägemis|; *paracolicus* käärsoole-kõrvane|; *pinealis* käbikaha-|; *piriformis* pirn|, pirnjas|; *sphaericus* kera|, kerajas.
retalis pärasoole|.
rectum pärasool.
*regio** piirkond*: *abdominis lateralis* kõhu küljel|; *epigastrica* ülakõhu-|; *glutealis* tuhara|; *hypochondriaca* roietaalune|; *inframammalis* nisa-

alune|; *mammalis* nisa|; *mesogastrica* keskkõhu-|; *olfactoria* haiste|; *pubica* häbemelu-|; *puhendalis* häbeme|; *subinguinalis* kubemelaune.
 ren neer.

renalis neeru|.

renculus neerusagarik, neeruke.

*rete** võrk*: *arteriosum* arter|, tuiksoon-|; *articulare* liigese|; *calcaneum* kandluu-|; *carpi* randme|; *lymphaticum* lümfisoon-|, mahlasoon-|; *malleolare* päksi|; *mirabile* ime|; *vasculosum* soon|; *venosum* veen|, tõmbsoon-|.

reticularis retikulaarne, võrkjas (võrgusarnane), võrk|, võrguline.

reticulum võrkmik.

retina võrkkest.

*retinaculum** hoideside*: *cutis* naha-|; *patellae* põlvekeda-|.

retrocaecalis umbsoole-tagune.

retroperitonealis kõhukelme-tagune.

raphe = *raphe*,

rhinencephalon haistmisaju.

rhombencephalon rombaju.

*rima** pilu*: *glottidis* hääle|; *oris* suu|; *palpebrarum* laugude|; *puhendalis* häbeme|.

rivus lacrimalis pisaraoja.

rostralis noka|.

*rostrum** nokk*: *corporis callosi* mõhnkeha-|.

rotundus ümmargune, ümmar|.

rudimentum rudiment, jäde [-me, -t].

ruber punane.

ruga korts. *rugae vaginales* tupekortsud.

S.

sacciformis kotjas, kott|.

sacculus kotike.

*saccus** kott*: *conjunctivae* sidekesta-|; *lacrimalis* pisara|.

sacralis ristluu-|.

sagittalis sagittaalne, sagittaal|, nool|.

salpinx emakatõri, kuulmetõri (tõri [tõrve] = pasun).

sanguis veri.

sarcolemma sarkolemm, lihaskiutupp.

*scala** astrik* [-u]: *tympani* trummi|; *vestibuli* esiku|.

scapula abalu.

scapularis abaluu|.

*scapus** varb* [varva, -a]: *pili* juukse|, karva|.

sceletum luukere (= kokkupandud luud);

luukond (= luude süsteem), toes [-e].

s. capitis pealuukond. *s. extremitatis inferioris* alajäseme-luukond. *s. extremitatis superioris* ülajäseme-luukond.

sclera (silma) kõvakest.
scrobiculus cordis südamealune auk.
scrotalis munandikoti-|. |
scrotum munandikott.
sebaceus rasu|. |
sebum rasu.
secundus teine.
sella turcica türgirübi (rübi [rübja, rüpja] = sadul).
sellaris rübja|. |
semen seeme.
seminalis seemne|. |
semicanalis poolkanal, nõva (= renn).
semicircularis poolring|. |
semilunaris poolkuujas, poolkuu|. |
semimembranosus poolkile-|. |
sensus meel.
*septum** vahesein*: *alveolare* sombu-|; *atriorum* kodade-|; *intermusculare* lihastevaheline; *mediastinale* keskseinandi-|; *pellucidum* läbipaistev; *ventriculorum* vatsakeste|. |
serum seerum, (vere) vadak [-u, -ut].
serosa = *tunica serosa*.
simplex lihtne, liht|. |
sinciput ee-pea.
sinister vasem (mitte: pahem).
*sinus** urge*: *coronarius* pärg|; *duræ matris* kõvakelme-|; *lactiferus* piima|; *paranasalis* nina-kõrvalurge; *sagittalis* nool|; *sphenoidalis* põhiluu-|; *tonsillaris* mandli|; *valvulae* klapi|; *venosus* venoosne.
smegma clitoridis kõdistivõie. *smegma praeputii* eesnahavõie.
solitarius üksik.
spatium vaheeruum, vahemik. *s. intercostale* roietevaheline ruum, roiete vahemik.
sperma seeme, seemnevedelik.
spermium seemneniit, seemnerakk.
*sphincter** sulgur*, sfinkter* [-i]: *ani* päraku|. |
spina hari; oga. *s. dorsalis* selgroog (*columna vertebralis* = lülisammas).
s. iliaca niudelu-oga. *s. nasalis* ninaoga. *s. mentalis* lõuatsioga. *s. palatina* suulae-hari. *s. scapulae* abaluu hari.
spiralis spiraalne, keeritsjas, keerits|. |
splanchna sisus, sisikond.
splanchnicus sisuse|, sisikonna|. |
splanchnocranium näokolju.
splanchnologia sisuseõpetus, sisikonnaõpetus, splanhnoloogia.
splen põrn.
splenium corporis callosi mõhnkehamõigas.
spondylus lüli.
spurius eba|, ebane.

squama soomus.
S-romanum rooma-S, S-käärsool.
stapes jalus.
statolithi tasakaalu-kivid, vaagkivid, statoliidid.
stellula vasculosa soontäheke.
sternum rinnak (rinnaluu).
sternalis rinnaku|. |
stomachus = *gaster*.
*stratum** kiht*: *corneum* sarv|; *corneum proprium* päris-sarv|; *cylindricum* silinder|; *fibrosum* sidekoeline, fibroosne; *germinativum* tekitus|; *granulosum* sõmer|; *longitudinale* pikil|; *lucidum* läike|; *mucosum* limas|; *papillare* näsa|; *reticulare* võrk|; *spinosum* ogas|; *subcutaneum* nahaalune; *synoviale* sünoviaal|; liigesevõide-|, {liigesevõide-kelme}; *zonale* vööde|. |
*stria** jutt* [juti, -i]: *acustica* kuulde|; *medullaris* aju|, medullaar|; *olfactoria* haiste|; *vascularis* soon|. |
striatus jutuline, jutt|. |
stroma strooma, põhikude, toestik.
subarachnoidalis ämblikuvõrkkelme-alune.
subclavius rangluu-alune.
subcutaneus nahaalune.
subduralis kõvakelme-alune.
sublimis pindmine.
sublingualis keelealune.
submandibularis alalõua-alune.
submaxillaris lõuaalune.
suboccipitalis kuklaalune.
subscapularis abaluu-alune.
*substantia** ollus*: *adamantina* (hamba) vaap, email, adamantiin; *compacta* plink|; *corticalis* koor|, {koorkiht}; *eburnea* {hambaluu}; *gelatinosa* želatinoosne, želatiin|; *medullaris* säsi|, {tuumkiht} (neerul, neerupealisele jne.); *ossea dentis* {hambatsement}; *perforata* mulgustatud; *spongiosa* käsnjas, käsn|. |
*succus** mahl*: *entericus* soole|; *gastroicus* mao|; *pancreaticus* kõhunäärme-|; *prostaticus* eesnäärme-|. |
*sulcus** vagu*: *arteriosus* arterioosne, tuiksoone-|; *basilaris* põhimiku|; *bicipitalis* kahepeane; *caroticus* unearteri-|; *centralis* tsentraal|, keske|; *coronarius* pärg|; *costovertebralis* roidelüli|; *dorsalis* selgmine, selja|; *ethmoidalis* sõelluu-|; *genitofemoralis* sugu-riei|; *glutaeus* tuharal|; *lacrimalis* pisaral|; *matricis* unguis küüne-

alumiku-; *nasolabialis* nina-huule; *parolfactorius* haistmikukõrvane; *pterygo-palatinus* tiibjätke-suulae; *venosus* venoosne, tõmbsoone-.

supercilia kulmukarvad.

supercilium kulm.

superficialis pindmine (vastand: süva = *profundus*).

superficies pindmik (pinna-ala), pind.

superior ülemine, ülal.

supinatio (käe) väljapööre [pöörde, -t], supinatsioon.

supra üline (liitsõnade moodustamiseks).

supraclavicularis rangluu-üline.

supraorbitalis silmakooa-üline.

suprapatellaris põlvekdra-üline.

suprarenalis neerupealne.

suprascapularis abaluu-üline.

supraspinatus rooüline.

suprasternalis rinnakuüline.

supravaginalis tupeüline.

supremus ülim.

sura sääremari.

sustentaculum tali kontsluu-tugi.

*sutura** õmblus*: *conchomaxillaris* karbiku-ülalõua; *conchopalatina* karbiku-suulae; *coronalis* pärg; *ethmoideo-maxillaris* sõelluu-ülalõua; *frontoethmoidalis* otsmiku-sõelluu; *frontolacrimalis* otsmiku-pisaraluu; *incisiva* vahelõua; *internasalis* nina-vahe; *lambdoidea* lambda; *lacrimoconchalis* pisaraluu-karbiku; *lacrimoethmoidalis* pisara-sõelluu; *lacrimomaxillaris* pisaraluu-ülalõua; *nasofrontalis* nina-otsmiku; *nasomaxillaris* nina-ülalõua; *occipitomasloidea* kuklanibujätke; *palatina* suulae; *palatoethmoidalis* suulae-sõelluu; *palatamaxillaris* suulae-ülalõua; *sagittalis* nool; *serrata* saag; *sphenoethmoidalis* põhi-sõelluu; *squamosa* soomus; *vera* tõeline.

symphysis ossium pubis häbemeliidus [-e, -t], sümfüüs.

synarthrosis tardliiges, liigesliidus.

synchondrosis kõhrliidus.

syndesmologia sidemeõpetus.

syndesmosis sidekude-liidus, sideliidus.

synovia liigesevõie [võide, -t].

synovialis sünoviaalne, sünoviaal, liigesevõide-.

*systema** süsteem*: *lymphaticum* lümfli, {mahtlasoonkond}; *nervorum centrale* tsentraalne närvi, {keske-erkkond}; *nervorum perifericum* perifeerne närvi, {piirde-erkkond}; *nervorum sympathicum* sümpaatiline närvi, {sümpaa-

tiline erkkond}; *vasorum* soonte, {soonkond}.

T.

tactus kompimismeel, kompimine
*taenia** pael*: *coli* käärsoole-; *coli libera* vaba käärsoole-; *chorioidea* soonpõimiku-; *fimbriae* narmastiku; *fornicis* võlvi; *thalami* nägemiskühma.

talus kontsluu.

*tapetum** piige* [-, -t]: *cellulosum* rakk; *fibrosus* kiud.

tarsus (pedis) põiapära. *tarsus palpebrae* lau-kiudplaat, laukõhr.

*tegmen** lagi*: *tympani* trummiõõne-.

tegmentum katend.

*tela** kude*: *cellulosa* rakus, rakk-; *chorioidea* soon.

telencephalon otsaju.

tempora oim.

temporalis oimu.

tendineus kõõlus.

tendo kõõlus.

teres ümmargune, ümmar.

terminalis lõpp, piir.

tertius kolmas.

testis munand.

thalamencephalon nägemiskühm -aju, vaheaju.

thalamicus nägemiskühma-.

thalamus nägemiskühm.

theca folliculi folliikuli-kest, nääpsu-kest.

*thenar** päkk*: *pollicis* poidla.

thorax rindkere, rind.

thymus harknääre.

tibia sääreluu.

tibialis sääreluu-.

*tonsilla** mandel*: *palatina* suulae-, kurgu; *pharyngea* neelu.

torus mögas [mõika].

*trabecula** pörk* [põrga, -a], trabeeul* [-i]; *carnea* liha; *lienis* põrna.

trachea trahhea, hingetoru.

trachealis trahheaalne, trahheaal, hingetoru-.

*tractus** trakt*, kulgla* (kulgemisala): *digestorius* seede; *iliotibialis* niude-sääreluu; *olfactorius* haiste; *opticus* nägemis.

tragus (kõrva) nukk.

transversalis, transversus risti.

triangularis kolmnurkne, kolmnurk.

trigonum kolmnurk.

trochanter pörel [pöörä, pöörlat].

*trochlea** plokk* [plokil]; *fibrosa* side; *muscularis* lihase; *ossea* luu.

trochlearis plokil.

truncus kere; tüvi. *t. arteriosus* arteri-

tüvi, tuiksoone-tüvi. *t. lymphaticus* lümfisoonetüvi, mahlasoonetüvi. *t. sympathicus* sümpaatikusetüvi, sümpaatikuse piirväärt. *t. venosus* veenitüvi, tõmbesoonetüvi.

*tuba** tōri* [tõrve, tõrvet] (= pasun): *auditiva* kõrvatōri, kuulmetōri; *Eustachii* Eustachio; *Fallopiani* Falloppio; *uterina* emaka, {munajuha}.

*tuber** kõber* [kõbru, kõpru]: *calcaneus* kandluu-; *ischiadicum* istmikuluu-; *parietale* kiiru|.

*tuberculum** kõbruke*: *acusticum* kuulme|; *dentis* hamba|; *scaleni* astriklihase|.

*tuberositas** krobedik*: *masseterica* mälu-mislihase-, mälu|.

tuberosus kõbrune.

*tubulus** toruke*: *contortus* vääniline; *rectus* sirge; *sig|*; *seminiferus* seemnel.

*tunica** kest*: *adventitia* sooneseina välis|, {adventiitsia}; *albuginea* valkjas; *conjunctiva* side|; *dartos* liha|; *fibrosa* kiud|; *intima* sooneseina sise|, {intima}. *media* sooneseina kesk|, {meedia}; *mucosa* limas|, {limanahk}; *muscularis* lihas|; *serosa* seroos|, vadakuline; *vaginalis* tupp|; *vasculosa* soon|.

tympanicus trumm|.

tympanum trumm.

U.

ulna küünarluu.

ulnaris küünarluu-, küünra|, küünrapoolne.

umbo (membranae tympani) (trummi-kile) kupp [kupu, -u].

umbilicalis naba|.

umbilicus naba.

uncus konks.

unguis küüs [küüne, küünt].

urachus kusekoti-vars [varre].

ureter kusejuha.

urethra kusiti.

urethralis kusiti|.

urogenitalis kusesugu-|.

uropoëticus kuseloomel- (loomise), uropoëtiline.

uterinus emaka.

*uterus** emakas*: *masculus* isas-emakas.

utriculus labyrinthi kuulmemõik [mõigu].

utriculus prostaticus = *uterus masculinus*.

uvea (= *tunica vasculosa oculi*) silmasoonkest.

*uvula** nibu*: *palatina* kurgu|; *vermis* ussi|.

V.

*vagina** tupp*: *mucosa* limas|; *musculi* lihase|; *tendinis* kõõluse|; *vasorum* soonte|.

vaginalis tupe|.

*vallecula** oruke*: *glossoepiglottica* keele-kõriepilise|.

*valvula** klapp*: *atrioventricularis* atrioventrikulaarne, koja-vatsakese|; *bicuspidalis* s. *mitralis* kahehõlmne; *coli* käärsoole-|; *tricuspidalis* kolmehõlmne.

*vas** soon*: *afferens* tooma|; *anastomoticum* ühendsoon; *capillare* jõhvsoon; *chyliferum* piimandi|; *deferens* {seemnejuha}; *effers* viima|; *lymphaticum* lümfil, mahlal; *nutricium* toidustamis|; *sanguinis* vere|; *vasorum* soonte|.

*velum** puri*: *medullare* aju|; *terminale* lõpp-|.

*vena** veen*, tõmbsoon*: (veenide nimetus, mis ühised arterite omadega, moodustatagu viimaste järele); *azygos* paaritu; *basilica* sisemine käsivarre-naha|; *cava* õõnes| [õõnesveeni, õõnesveenid]; *cavernosa* korgas|; *cephalica* välimine käsivarre-naha|; *cutanea* naha|; *diploica* koljukäsnkihi-|; *duodenalis* kaksteistsõrmiku-|; *emissaria* väljalaske-|; *femoropoplitea* reiekindra|; *hemiazzygos* poolikpaaritu|; *jugularis* kägi|; *marginalis* serva|; *saphena accessoria* lisane alajäsemehaha|; *saphena magna* suur alajäsemehaha|; *saphena parva* väike alajäsemehaha|; *stellata* täht|; *vorticosa* keeris|.

venosus veenosne, tõmbsoonine, veeni-, tõmbsoone-|.

venter kõht.

ventralis kõhu|, kõhtmine (kõhupoolne).

ventriculus 1) magu; 2) vatsake (ajul, südamel jne).

vernis uss.

*vertebra** lüli*: *cervicalis* kaela|; *coccygea* õndra|; *lumbalis* nimme|; *prominens* väljuv; *sacralis* ristluu-|; *thoracalis* rinna|.

vertebralis lüli|.

*vertex** kiird* [kiiru, -u]: *vesicae* põie|.

verus tõeline.

*vesica** põis*: *fellea* sapi|; *urinaria* kuse|.

vesicalis põie|.

*vesicula** põieke*: *germinativa* idu|
seminalis seemne|
vestibulum esik [-u].
vestibularis esiku|
vibrissae sõõrmekarvad.
*villus** hatt* [hatu, -u]: *intestinalis* soole|
synovialis sünoviaa|, liigesevõide-
kelme-|
villosus hatune, hatu|
*vinculum** kida*: *lingulae* keelekesel|
tendinum kõõlustel|
virilis mees|.
viscera sisus, sisikond.
visceralis sisuse|.
visus nägemismeel, nägemine.

vitellus rebu.
vola manus pihk [pihu, -u].
volaris pihkmine (pihupoolne), pihu|
vomer sahkлуу.
*vortex** keeris*: *cordis* südame|; *pilo-
rum* juuste|, karvade|.
vulva häbe [-me, -t].

Z.

*zona** tsoon*, *vööde** [vöötme, -t]: *glo-
merulosa* pääsmas|; *fasciculata* vää|;
incerta ebamäärane; *orbicularis* sõõr|;
spongiosa käsn|; *vasculosa* soon|.
zonula ciliaris ripsvöötmeke.

